

عفو بین الملل

شلاق و اعدام دو نوجوان ۱۷ ساله در ایران؛ نقض هولناک قوانین بین المللی

۹ اردیبهشت ۱۳۹۸

سازمان عفو بین الملل مطلع شده است که مقامات ایرانی دو پسر نوجوان زیر ۱۸ سال را شلاق زده و سپس مخفیانه اعدام کرده‌اند. این اقدام اوج بی‌اعتنایی مقامات ایرانی به قوانین بین‌المللی حقوق بشر و نقض بیرحمانه حقوق کودکان است.

مهدی سهرابی‌فر و امین صداقت روز پنجشنبه ۵ اردیبهشت ۱۳۹۸ در زندان عادل آباد شیراز استان فارس اعدام شدند. آنها در سن ۱۵ سالگی دستگیر شده و در پی یک محاکمه ناعادلانه به جرم چندین فقره تجاوز جنسی به اعدام محکوم شده بودند.

بر اساس اطلاعات دریافت شده توسط عفو بین الملل، این نوجوانان تا فاصله کوتاهی پیش از مرگ اطلاع نداشتند که به اعدام محکوم شده بودند و آثار جراحات شلاق روی جسدشان نشان از این دارد که پیش از اعدام شلاق خورده‌اند. خانواده‌ها و وکلای آنها از برنامه اعدام مطلع نبودند و با شنیدن خبر شوکه شدند.

فیلیپ لوتر، مدیر تحقیقات خاورمیانه و شمال آفریقا در عفو بین الملل گفت: «مقامات ایران بار دیگر آمادگی انزجارآمیز خود را برای کشتن کودکان و نقض قوانین بین‌المللی حقوق بشر به اثبات رسانده‌اند. به نظر می‌رسد که آنها در کمال بیرحمی این دو پسر نوجوان را برای مدت دو سال از حکم اعدامی که برایشان صادر شده بوده بی‌خبر نگاه داشته بودند، آنها را در آخرین لحظات زندگی‌شان شلاق زده‌اند و بعد مخفیانه اعدام کرده‌اند.»

«استفاده از مجازات اعدام برای کسانی که هنگام وقوع جرم زیر ۱۸ سال داشته‌اند بر اساس قوانین بین‌المللی مطلقاً ممنوع است و حقوق کودکان را به طرز فاحشی نقض می‌کند. نمایندگان مجلس سال‌هاست که می‌بایست با اصلاح قانون مجازات و منع استفاده از اعدام برای همه افرادی که در زمان وقوع جرم زیر ۱۸ سال داشته‌اند، به این شرایط هولناک پایان دهند.»

ایران بزرگترین مجری اعدام محکومان نوجوان در جهان است. این در حالی است که ایران به عنوان عضو کنوانسیون حقوق کودک و میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی متعهد شده است که با افراد زیر ۱۸ سال هرگز همچون بزرگسالان برخورد نکند و از استفاده از مجازات اعدام و حبس ابد علیه آنها تحت هر حالتی پرهیز کند.

مهدی سهرابی‌فر و امین صداقت از سال ۱۳۹۶ در کانون اصلاح و تربیت شیراز نگهداری می‌شدند. آنها در تاریخ ۴ اردیبهشت گویا بدون آن که دلیلش را بدانند به زندان عادل آباد شیراز منتقل شدند. در همان روز به خانواده‌ها ملاقات داده شد اما ظاهراً به آنها گفته نشد که این آخرین ملاقات قبل از اعدام است. روز بعد، در ۱۲ اردیبهشت، ناگهان از طرف پزشکی قانونی با خانواده‌ها تماس گرفته شد و به آنها اطلاع داده شد که عزیزان‌شان اعدام شده‌اند و برای گرفتن جسد به این سازمان مراجعه کنند.

روند قضایی که منجر به محکومیت این دو نوجوان شد ناعادلانه بوده و به شدت اصول بین‌المللی عدالت کیفری نوجوانان را نقض کرده است. آنها پس از بازداشت حدود دو ماه در بازداشتگاه آگاهی نگهداری شدند، جایی که گفته بودند مورد ضرب و شتم قرار گرفتند. آنها همچنین در زمان بازجویی به وکیل دسترسی نداشتند.

بازجویی از کودکان بدون حضور والد یا وکیل مغایر با کنوانسیون حقوق کودک است و بر اساس این پیمان‌نامه بین‌المللی، کودکان تحت بازپرسی باید فوراً به مشاوره حقوقی دسترسی پیدا کنند.

عفو بین‌الملل از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۸، اعدام ۹۷ نفر که در زمان وقوع جرم زیر ۱۸ سال سن داشته‌اند را ثبت کرده است. بیش از ۹۰ نفر دیگر اکنون در صف اعدام قرار دارند.

حکم اعدام مهدی سهرابی فر و امین صداقت توسط رسانه‌ها خبری نشده بود و عفو بین‌الملل از پرونده آن‌ها پیش از اعدام اطلاع نداشت. این شرایط تاییدی بر نگرانی‌های سازمان عفو بین‌الملل است که آمار اعدام محکومان نوجوان در ایران قطعاً بالاتر از رقم ثبت شده توسط این سازمان است. چنانچه پرونده‌ی باقی محکومان نوجوانی که تحت حکم اعدام هستند مورد توجه و حمایت سازمان‌های حقوق بشری قرار نگیرد، آنها هم در معرض خطر اعدام مخفیانه هستند.

فیلیپ لوتر گفت: «به نظر می‌رسد که مقامات ایرانی با اعدام محکومان نوجوان به صورت مخفیانه و بدون اطلاع قبلی به خانواده‌ها عامدانه سعی دارند که از اعتراضات بین‌المللی جلوگیری کنند. با توجه به پیشرفت این رویه، نیروهای بین‌المللی تاثیرگذار از جمله اتحادیه اروپا باید با افزایش اقدامات دیپلماتیک و اظهارات علنی، ایران را برای پایان دادن به استفاده از مجازات اعدام علیه محکومان نوجوان تحت فشار قرار دهند.»

بسیاری از محکومان نوجوان سال‌های طولانی و گاهی تا بیش از یک دهه را در صف اعدام گذرانده‌اند. در برخی موارد، اعدام آنها بارها برنامه‌ریزی شده و سپس در آخرین ساعات متوقف شده است و این وضعیت موجب رنج و عذاب شدید آن‌ها شده است. عذاب و اضطراب ناشی از این وضعیت در حکم نوعی رفتار بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز شده است.

استفاده از مجازات اعدام برای جرم تجاوز جنسی تحت قوانین بین‌المللی مجاز نیست. مطابق قوانین‌المللی، استفاده از مجازات اعدام تنها برای سنگین‌ترین جرایم که منتهی به قتل عمد شده باشد، جایز است.

سازمان عفو بین‌الملل با مجازات اعدام در همه موارد و بدون استثنا مخالف است، صرف نظر از اینکه متهم چه کسی است، طبیعت و شرایط وقوع جرم چه بوده، فرد بی‌گناه است یا گناهکار و یا از چه روشی برای اعدام استفاده می‌شود.